

Delavec izhajava drug peti z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 32.—, za pol leta K 16.—, za četrt leta K 8.— Posamezna številka 80 vin naročnina v inozemstvo sorazmerno več. Pošiljajte na uredništvo in upravništvo Ljubljana, Šelburgova ulica št. 6. II. nadstr. Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po eno Krono, pri trikratni po 95 vinarja, pri šestkratni po 90 vin., pri celoletnih objavah po 85 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane mmvrstica K 1.— Reklam. so poštnine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Draginjska enketa pri vladi v Ljubljani.

V ponedeljek se je vršila drag. enketa pri vladi v Ljubljani. Na enketi so bili zastopani najrazličnejši zastopniki, ki pa dejansko večina ni imela interesa na onuljenju draginje (industr. zveza, veletrgovci, kinetijstvo, trgovska zbornica in druge podjetniške organizacije). Zastopniki delavcev so bili le štirje ali pet. Taka enketa ne more roditi dobrega sadu, ker se bavi le z interesnimi zadevami glede na dobrobit svojih kupčij. Enketa o draginji bi se morala baviti z reformo gospodarstva, s kontrolo nad gospodarstvom. Ustanoviti bi se morala državna verižniška sodnija, ki bi imela popolno avtonomijo in možnost vpogleda v gospodarstvo tudi tam, kjer danes nihče nima vpliva. To je v tajnosti milijonarjev. Enketa, ki daje dobre svete, zaleže le toliko, kot Blažev žegen. Našo strokovno komisijo je zastopal s. Tokan.

Na enketi so bile sprejete te resolucije:

I. Resolucija, ki jo je predlagal mestni tržni nadzornik g. Slavko Plemelj, se glasi:

„I. Pokrajinska uprava naj doseže sporazum med slovenskimi poslanci v svrhu skupne demarše vseh strank v Beogradu za revizijo naše agrarne politike v sledečih točkah:

a) izvoz naj se uredi z regulačno carino tako, da obdrži domači trg stabilite to cen najvažnejših življenskih potrebščin. Carina na živila naj služi kot najprimernejši davčni sistem produktivnih slojev;

b) odpravi naj se predpis osiguranja tuje valute; izvoz naj se dovoli izključno le proti plačilu v našem denarju;

c) v preprečitev pomanjkanja posameznih življenskih potrebščin na domačih trgih naj se določi na izvoz odstopna oddaja blaga za pasivne pokrajine;

č) bankam naj se prepove direktno trgovanje z živili. Država naj skrbi za brezobzirno pobiranje nelegitimne trgovine.

2. Uvoz v Jugoslavijo naj se nemudoma do skrajnosti omeji na najnujnejše predmete s prepovedjo uvažanja luksuznega blaga ter z revizijo uvozne carine. Oddaja državi dobav v inozemstvo je dovoljena izključno le tedaj, če domača produkcija dokazano ne more takih dobav izvršiti.“

II. Resolucija, ki jo je predlagal g. svetnik Rohrmann, se glasi:

„1. Vlada naj nastavi izjemne železniške tarife za krnila (posebno za slamo) za preskrbo krajev, ki danes vsled suše trpe pomanjkanje.

2. Vlada naj takoj potrebno ukrene, da se nanovo organizirajo mestne in občinske aprovizacije za najpotrebnejša živila. Te organizacije naj se snujejo po načelu samopomoči.“

III. Resolucija, ki jo je predlagal zastopnik Nabavljalne zadruge državnih nameščencev g. ravnatelj dr. Pipenbacher, se glasi:

„Nabavljalnim zadrugam naj se takoj izplača potrebni začetni obratni kapital iz vsote, ki se steka v finančno ministrstvo iz vsakoletnih desetodstotnih odtegljajev meseca januarja. Savez nabavljalnih zadrug v Beogradu se pa takoj odpravi, ker je njegov poslovni aparat daleko predrag.“

IV. Resolucija, ki jo je predlagal občinski svetovalec g. Fran Orehek, se glasi:

kritih deželah nagrahili potom kupčije, goljušije in ropa. Največji del teh bogastev je prišel v roke trgovcem, ki so bili v stanu si nabaviti in opremiti ladje ter jih preskrbeti z mnogoštevilnim in močnim moštvom, ki je bilo sila predržno in brezvestno.

V tem času pa se je porajala tudi moderna država, centralizirana uradniška in vojaška država, najprej v obliki absolutne monarhije. Ta država je odgovarjala istotako potrebam povzpenjajočega se kapitalističnega razreda, kakor je potrebovala njegove pomoči. Moderna država, država razvite kapitalistične produkcije ne črpa svojih moči iz osebnih služb, ampak iz denarnih dohodkov. Monarhi so imeli zato dovolj vzroka, da so tiste, ki so prinašali denar v deželo, to je trgovce in kapitaliste, varovali in podpirali. V zahvalo za to varstvo so posejevali kapitalisti vladarjem (monarhom) in državam denar, napravljali so jih s tem za svoje dolžnike, jih narejali od sebe odvisne ter

„Ker je ustanovitev občinskih aprovizacij ter redno njih poslovanje odvisno od delovanja občinskega sveta in ker aprovizacije razpolagajo z občinskim imetjem, se pozivlja pokrajinska vlada, da ukrene potrebno, da bo zamogel ljubljanski občinski svet čim prej poslovati.“

K sklepu enkete je bila še izrečena želja, da bi pokrajinska vlada ustanovila poseben referat, kjer bi lahko razni interesi imeli priliko predložiti svoje želje in nasvete z ozirom na pobiranje draginje življenskih potrebščin.

Zedinjenje strokovnih organizacij v Jugoslaviji.

O tem vprašanju smo že mnogo razpravljali, vendar vse do zadnjega časa nismo napravili skoro nobenega koraka na poti k temu cilju. Krivi so predvsem oni sodrugi, ki so že pri prvem začetku te akcije zapravili zaupanje onih s katerimi so se hoteli zediniti. Parola, katero so izdali: »zediniti ali pregaziti«, je najbolj lejalne sodruge spravila iz ravnotežja, in mesto da se približamo, smo se le oddaljili.

Organizator, kateri pri svoji akciji ne računa z tradicijo in navadami onih, s katerimi hoče akcije izvesti, jo je že pri začetku polomil. Pa pustimo to našo parolo, naj bo odslej kdor hoče zedinjenja, naj gleda naprej in ne nazaj.

Reakcija kapitalizma v Jugoslaviji postaja taka, da se jo bomo ubranili le, če bomo enotno nastopali vsi in povsod naenkrat.

V ta namen je seveda treba skupnega vodstva. Tega so se zavedali oni sodrugi, ki so akcijo zedinjevanja z nova vzeli v pretres. Konstatirati moramo, da ima naša »Strokovna komisija« pri tem

so s tem sedaj šele prav silili državno moč, da je služila kapitalističnim interesom z varstvom in z razširjanjem prometnih potov, s pridobivanjem in vzdrževanjem zamorskih kolonij, z vojnami proti konkurajočim trgovskim državam.

Naši gospodarski abecedniki nam pripovedujejo, da je izvir kapitala v varčevanju. Mi smo se pa naučili spoznavati povsem druge vire kapitala. Največ bogastva kapitalističnih narodov pohaja iz kolonialne politike, to je iz ropanja v tujih deželah, iz pomorskega ropanja, iz kontrabandarije, iz trgovine s sužnji in iz trgovskih vojn. Zgodovina teh narodov nam podaja sem do naših časov dovolj primerov takšnih metod, kako se kapital „privarči“. In državna pomoč se je pokazala kot jako sredstvo za pospeševanje tega „varčevanja“.

Nova odkritja in nova morska pota niso prinesla samo velikih bogastev za trgovce, ampak so tudi razširila odjemni trg za industrijo ob morju se nahaja

Kapitalistični način proizvodnje.

(Po „Proletarcu“.)

V srednjem veku se je rokodelstvo v Evropi čim dalje razvijalo; delitev dela v družbi je napredovala — tako se je razdelilo tkalstvo v volnarstvo, platnarstvo in v barhanterijo; in razna opravila, ki so bila nekadaj združena s tkalstvom, so se razvila v posebno obrt, n. pr. suknostrizništvo ali čiščenje sukna. Obenem pa se je razvila trgovina, zlasti ker so se zboljšala prometna sredstva, glavno vsled tesanja ladij.

Pred štiristo leti je cvetelo rokodelstvo; bila pa je to tudi znamenita doba za trgovino. Odkrili so morskot pot v Indijo, v to bajno deželo, polno neizmernih zakladov, in odkrili so Ameriko z njenimi neizčrpljivimi zalogami srebra in zlata. Bogastva so preplavila Evropo, bogastva katera so evropski klativitezi v novood-

precejšnje zasluge. Dosedaj sta se vršili že dve konferenci, ena v Zagrebu in druga v Beogradu, ki sta imeli namen poiskati platforme, na podlagi katere bi bilo mogoče izvesti zedinjenje. Na konferenci so bile zastopane vse važnejše delavske organizacije, med drugimi naša Strokovna komisija, Obči Radnički Savez iz Hrvaške in Bosne ter Glavni Radnički Savez iz Srbije in Bosne in še nekaj samostojnih organizacij, kakor Savez javnih nameščencev iz Hrvaške ter Savez mornarjev iz Bakra.

Na prvi konferenci se je pred vsem razmotrivalo, na kak način bi se dalo pričeti z delom za zedinjenje. Sporazum je bil dosežen v tem, da se sestavi devetčlanski odbor, ki naj se posvetuje ter prične z delom. V ta odbor je imenoval G. R. S. tri, O. R. S. tri in Strokovna komisija tri člane. Ta odbor je smatrali za vrhovno Strokovno komisijo za vso državo. Kakor že omenjeno, se je vršila seja V. S. komisije dne 4. t. m. v Beogradu, kjer se je bavila z vsemi perečimi vprašanji, katere so v zvezi z zedinjenjem. Komisija je sprejela tudi tozadevno resolucijo, katera naj služi za podlago nadaljnjega delovanja. Ustanovil se je tričlanski odbor tajnikov, v katerega so bili izvoljeni sodrugji: Tokan, Krekić in Vilim Bukšeg. Ta odbor bo imel svoj sedež v Zagrebu, zbral bo vse predloge za komisijo ter izvrševal njene sklepe. — V prihodnji številki »Delavca« bomo priobčili resolucije, katere so bile dosedaj sprejete k vprašanju zedinjenja. Zaenkrat naj le omenimo to, da to velevažno delo le počasi napreduje, toda kakor vse kaže, bo to delo rodilo dobre uspehe. Kar se tiče nas v Sloveniji, pozdravljamo to delo in bomo radi in z veseljem pomagali odstraniti vse težkoče. Težišče položaja, se nam zdi, je v tem, da skušamo doseči vse v sporazumu ter da nikogar po nepotrebem ne odbijamo. Predvsem naj tisti sodrugji, ki so s to nalogo poverjeni, skrbje za to, da se bomo čim bolj med seboj spoznavali, s tem bo odstranjena marsikatera senca nespoznanja. Skrbje naj tudi za to, da se

zopet ne vrine k temu delu kaka neroda, ki bi hotela na komando ali z raznimi trikovi »pospešiti« zedinjenje.

Vezi, ki so sedaj upostavljene, je treba stalno utrjevati. Čeravno ni treba,

da se prenačimo. Ne izgubimo pa izpred oči niti za trenotek dejstva, da bo beseda jugoslovanskega proletarijata šele takrat upoštevana, ko bo zedinjen in močan.

Davčni vijak.

Zadnje čase dobivamo razne pritožbe glede odmere osebne dohodnine od delavcev raznih strok. Za primer navajamo spodaj tabelo zaslužkov od 20 do 64 tisoč na leto in pregled osebne dohodnine, ki pripada tem zaslužkom. Pri dohodnikih od 20 do 32 tisoč se jemlje za podlago zaračunavanja osebne dohodnine in doklad 50% letnih prejemkov, pri 30 do 45 tisoč 60%, pri 45 do 60 tisoč 70% in nad 64 tisoč 80%. Kako se zaračunava osebna dohodnina, nam pričajo tudi predpisi dohodnine pivovarniškem delavstvu, kjer dobivajo moški po 2 litra, ženska pa 1 liter piva na dan. Pivo se zaračunava po 8 K liter, tako da dobe moški na leto 53.293 litrov piva, ženske pa 6936 litrov, skupaj 60.229 litrov piva. V zaslužek se temu delavstvu zaračuna potemtakem 481.832 K in obdavči z

osebno dohodnino, časi je že obdavčen pri kuhi liter z 1.60 K do 1.80 K. Vrhutega delavstvo piva, ki ga dobi, ne sme jemati domov ali ga prodati, tako da nima faktično nobenega pravega haska pri njem. Znesek za to pivo znaša pri delavcu nad 5000 K in se všteva v dohodek pri davčni oblasti. Dogajajo se pa v predpisih osebne dohodnine tudi druge napake. Pri nekaterih plačilnih nalogih se navaja celoten znesek kot podlaga za odmero dohodnine, časi bi se moralo jemati le 50% prejemkov, tako, da delavci z isto plačo plačajo nekateri nekaj nad 400 K, drugi pa do 1200 K. Po našem mnenju deputatno pivo in podobni dohodki, ki dejansko ne vplivajo na prejemke, ne spadajo med one prejemke, ki so podvrženi osebni dohodnini.

Davčna podlaga.

Davki v celotnih zneskih.

Od celotnega zaslužka po	je davku zavezan samo tale znesek	Dohodnina	Drž. prihodek k dohodnini	Plačarina	Enotni drž. prihodek k plačarini	? doklada	Invalidski davek	Vsota	
K 20000*	50%	10000	269.10	67.27	—	—	48.—	381.37	
" 22000	50%	11000	313.95	94.18	—	—	95.—	504.13	
" 24000	50%	12000	355.35	106.60	—	—	96.—	557.95	
" 26000	50%	13000	400.20	120.06	—	—	96.—	616.26	
" 28000	50%	14000	445.05	133.51	—	—	96.—	671.56	
" 30000	50%	15000	492.20	172.27	—	—	96.—	760.47	
" 32000	60%	19000	739.45	253.81	—	—	148.—	1146.26	
" 34000	60%	20400	811.90	324.76	—	—	148.—	1248.66	
" 36000	60%	21600	811.90	324.76	—	—	148.—	1284.66	
" 38000	60%	22800	911.95	364.78	—	—	248.—	1524.73	
" 42000	60%	25200	1018.90	407.56	—	—	248.—	1674.46	
" 45000	70%	31500	1344.35	604.96	1% 315.—	—	48.—	2312.31	
" 48000	70%	33600	1457.05	728.52	1% 336.—	—	48.—	2569.57	
" 50000	70%	35000	1569.75	784.87	1% 350.—	—	48.—	2752.62	
" 55000	70%	38500	1795.15	897.57	1% 385.—	—	48.—	3121.72	
" 60000	70%	42000	1960.75	1078.41	2% 840.—	1% 588.—	65% 546.—	248.—	5261.16
" 64000	80%	51200	2421.90	1453.14	3% 1536.—	70% 1072.20	" 998.—	348.—	7832.64

* Davek se zaračuna le od popusta po 50 do 80% to je od K 10.000 do K 51.200 ne pa kakor se dogaja davkarjih od K 20.000 do K 64.000.

držav, zlasti za industrijo Anglije, ki se je povzpela za gospodarico morja. Rokodelstvo ni bilo več v stanu zadoščati vsem tem, tako naglo in tako silno naraščajočim potrebam trga. Prodaja na veliko je potrebovala proizvodnjo na veliko; veiki trg je potreboval produkcije, ki se je povsem ravnala po njegovih potrebah, to se pravi, ki je bila popolnoma odvisna od trgovcev.

Trgovcem je bilo glavno do tega, da izvajajo razširjenim trgom odgovarjajoče proizvodnje naveliko sami; oni so imeli tudi potrebna denarna sredstva, da so mogli v potrebnem obsegu nakupiti vse, česar je bilo za proizvodnjo potreba, n. pr. surovine, orodja, delavnice, delavno moč — ali odkod jo vzeti? Sužnjevi, katere se je moglo poprej kupiti, ni bilo v Evropi nič več. Delavec pa, ki je sam posestnik svojih lastnih proizvodnih sredstev, ali ki je član rodbine, posedujejoče potrebna proizvodna sredstva, ne proda svoje delovne moči. Rajši dela zase in za svojo rodbino, da ostane plod njegovega dela njemu samemu ali njegovi rodbini. On proda plod svojega dela, ne pa svoje delovne moči. Bodi tu omenjeno, da se je varovati izraza: prodaja dela. Delo, delavnost se ne more prodati. Beseda delo se pa navadno ne rabí le za označenje delavnosti, ampak

tudi za označenje uspeha te delavnosti, t. j. ploda dela in za označenje moči, ki se izraža v delavnosti, t. j. za označenje delovne moči. Uporabljanje besede »delo« v gorenjem pomenu omogoča onim ekonomom, ki hočejo delavce in malomeščanske sloje (male obrtnike) obdržati v nejasnosti o njih razmerah, da zamenjavajo najrazličnejše stvari drugo z drugo in jih med seboj enačijo. Za to je treba tem gospodom dobro na prste gledati.

Povrnimo se nazaj k našemu trgovcu, katerega smo zapustili pri iskanju delavcev. Z lastniki malih podjetij in z njihovimi družinami ni nič. Trgovec mora iskati delavce, ki ne posedujejo nobenih proizvodnih sredstev, ki ne posedujejo ničesar drugega kot svoje delovne moči, katere so prisiljeni prodati, da morejo živeti. Kakor smo videli, je razvoj produkcije blaga in zasebnega premoženja take nemaniče že porodil, kakor smo videli. Spočetka jih je bilo le malo, pa še večina teh, ki niso živeli v družinskem krogu ali v gospodarskih podjetjih, je obstajala iz nezmožnih za delo, iz pohabljenec bolnikov, starčkov ali pa iz lenuhov, potepuhov in sleparjev. Število onih delavcev, ki bi bili neposedujoči in popolnoma zmožni za delo, je bilo zelo majhno.

Ali dobrotna usoda je že poskrbela, da so postale velike množice delavcev brez posesti in da so jih vrgli na cesto baš v onem času, ko je bilo največ povpraševanja po brezposestnih delavcih. In bogatim trgovcem jih je potreba bilo le pobrati in uporabljati.

Tudi to je bila posledica proizvodnje blaga. Razširjanje tržišč za umestno industrijo je vplivalo na kmetško gospodarstvo. V mestih je raslo povpraševanje (potreba) po živežu, in tudi po surovinah, po lesu, volni, predivu, barvilih itd. In kmetiško proizvodnjo je postajalo čim dalje bolj proizvodnjo za prodajo.

Kmet je dobil denar v roke. In to je bila njegova nesreča, kajti to je dražilo grabežljivost njegovih izkoriščevalcev, graščakov in knezov. Toliko časa dokler je njegov prebitek bil izključno v naturalijah (v pridelkih), so mu jemali le toliko, kolikor so mogli použiti. Denar se pa more vedno rabiti, čim več ga je, tem bolje je. Čim bolj se je odjemalski krog za kmeta razširil, čimveč denarja je dobival za svoje blago, tem hujše so ga drli graščaki in knezi, tem višje so stopali njegovi davki in davščine.

(Konec prih.)

Zveza industrijcev na delu.

Zveza industrijcev je strokovna organizacija podjetnikov. V njej so organizirani vsi podjetniki brez razlike vere in narodnosti. Tudi po strankah se ne ločijo, kajti tu sodelujejo v bratski slogi krščanski klerikalci z brezverskimi liberalci (demokrati). Prispevke v to organizacijo plačujejo ogromne. Če smo prav informirani, mora plačati vsak podjetnik za vsakega pri njemu zaposlenega delavca letno 1000 kron. Razume se, da zberejo na ta način lepih denarjev, s katerimi se bodo borili proti delavstvu. Mi smo v našem časopisju že celo leto opozarjali delavstvo, naj se pripravi na odpor, proti naskoku, ki ga pripravlja ta kapitalistična organizacija. Poleg tega so dajale centrale naših strokovnih organizacij svojim podružnicam potom okrožnic navodila, kako naj se pripravljajo in kaj naj ukrenjejo proti napadom podjetnikov. V koliko so člani naših organizacij upoštevali naša napovedovanja bomo videli sedaj, ker Zveza industrijcev je dala svojim članom-podjetnikom znamenje k napadu. Priznamo, da so si izbrali zanje najugodnejši čas, jesen, ko so delavci več ali manj privezani na podjetnike. Računajo gotovo tudi s tem, da so delavske strokovne organizacije radi medsebojnega boja precej oslabilene, po drugi strani pa nima delavstvo skoro nobene politične moči.

Podjetnikom gre predvsem za to, da zlomijo odporno silo delavstva, ter ga prisilijo, da pade na kolena. Z raznimi šikanami hočejo odstraniti posamezne zaupnike, ker si mislijo, da bodo na ta način odstrašili še ostale delavce. Vzeti hočejo delavstvu zaupanje v moč njihove organizacije, to se pravi vzeti mu hočejo vero v samega sebe. Njihov račun je popolnoma enostaven; izrabiti hočejo članstvo s tem, da zmečejo zaupnike na cesto, da potem, ko bodo prišli boljši časi in večji profiti za industrijo, da ne bo nikogar, ki bi se podjetnikom upal predložiti kakih zahtev. Oni se čisto dobro zavedajo, da bo delavstvo takrat, ko bodo imela podjetja mnogo naročil, prav lahko izbojevalo marsikatero prihodnjo, če bo imelo moč, to se pravi, če bo organizirano. Zato je njihov glavni udarec namenjen organizaciji. Ker vedo, da so zaupniki stebri organizacije, so pričeli podirati te stebre.

Kako naj se delavstvo brani?

Prvo in glavno kar naj delavstvo stori je to, da čuva svojo strokovno organizacijo. Kajti dokler imamo organizacijo, imamo tudi upanje za boljše čase. Zavedati se moramo, da pri slabi konjukturi organizacija težko doseže kaj uspehov, ker njeno orožje, to je štrajk, podjetniku takrat, ko ima malo dela, ni nevaren. Ali slaba konjuktura ne traja vedno, prišli bodo boljši časi, ko bo imel podjetnik polne roke naročil, takrat bo strokovna organizacija z lahkoto podjetniku sporočila, da če hoče ta naročila izgotoviti in napraviti dobiček, mora tudi delavce primerno plačati. Vse eventuelne krivice, katere nam sedaj napravijo, vsacega posameznega zaupnika bo strokovna organizacija z močno roko maščevala. Skrbimo le, da bomo to organizacijo imeli, da ji bomo dali sredstev, katere nam bo stotero vračala. Čim več ji bomo dali, tem več bomo dobili. Zato vsi na delo. Če slišite koga, ki ne razumeva svoje organizacije, pa jo kritizira, pojasnite mu položaj. Če pade

kdo kot žrtev nenasitnega kapitalizma, naj stopita dva na njegovo mesto. Če bomo imeli dobro organizacijo, bo vsak maščevan.

Lesni delavci.

Stavbenim mizarjem. V Ljubljani se rabi večje število dobro izurjenih stavbenih mizarjev. Reflektanti naj se oglasio pri Osrednjemu društvu lesnih delavcev, Šelenburgova ulica 6/II od 8. do 2. ure popoldan.

Lesni delavci pozor!

(Dopis iz Celja.)

Mnogokrat so že delavski časopisi (socialistični) razkrinkali paradiž kapitalističnega jarma tvrde Ivo Tea Čater v Spodnji Hudinji pri Celju. Razkrinkanje nerednosti tvrde in njenega protizakonitega postopanja noče biti konec, to pa zaradi tega ne, ker se delavstvo samo ne zaveda. Posvetili smo se stvari bolj globoko ter dognali, da ima Čater ljudi nastavljene, ki hujskajo proti delavcem in izdajajo proletarijat. Eden izmed takih je neki g. Turin Štefan, katerega je organizacija lesnih delavcev vsled njegovega razdirajočega delovanja izključila. Ta gospod se je vgnedil pri tej daleč naokrog znani tvrdki, katera sklepa dogovore po dr. Žerjavovem konceptu. (Glej poročilo zakonodajnega odbora). Dogovori se ne delajo sporazumno z delavci, temveč se vsakemu novo sprejetemu ponudi prisilni akt v podpis, ki je na zloben način izdelan, s katerim se delavec odreče skoraj vsem človeškim pravicam, zlasti pa koalicijskemu pravu.

Tako postopanje je mogoče le tam, kjer ima kapitalist svoje hlapce, izdajalce delavskega razreda. G. Turin Štefan hujska neprestano proti podružnici lesnih delavcev v Celju; on tudi pomaga kapitalistu Čaterju, da se delavcem-revežem krivica godi. Konstatiramo, da je edinole Turin kriv, da se delavstvu pri Čaterju ni moglo zakonite pravice varovati, kakor se to drugod zgodi. Kriv je zaradi tega, ker sam dela 10 in več ur na dan, dasi ve, da obstoja osemurni delavni čas za vsa industrijska podjetja. Omeniti moramo tudi to, da je vsakokrat, kadar se je sklical shod lesnih delavcev, bil Turin tisti, ki je odvrčal ljudi, naj ne gredo na shod. Delavci, zbudite se vendar in pokažite svojo močtatost človeku, ki vam toliko škoduje!

Izkaz vposlanih prispevkov za stavko mizarjskih pomočnikov v Mariboru: V delavnicah: Stavbinske družbe po sodr. Tomšič Francu 338 K, Prod. zadr. lj. mizarjev po s. Lenasiju 490 K, Petrovič po s. Knausu 242 K, Binder po s. Ostermanu 312 K, Naglas po s. Kavčiču 260 K, Rojina po s. Dolencu 102 K, Boucon po s. Nagliču 124 K, Škafar po s. Igljuču 234 K, Bizjak po s. Rupniku 230 K, Tönnies po s. Arharju 242 K in Podružnica kovinarjev v Ljubljani je nabrala 559 K. Ostale zbiralce, ki do sedaj nabiralnih pol še niso vrnili, tem potom pozivljamo, da to čimpreje store.

Iz kovinarske organizacije.

Kovinarjem v Štoreh. Knjige se bodo vbodoče izposojevale v šoli delavske knjižnice ob nedeljah od 10. do 11. ure dopoldne. Sklenilo se je tudi pobirati od knjig za člana in za 14 dni po eno krono. Knjige se bodo posojevale največ za 14 dni. Kdor bi hotel knjigo dalje

imeti, mora prositi za podaljšanje. Kdor ne prinese knjige o pravem času, plača 1 krono globe na teden od knjige. Kdor knjigo pokvari, zamaže ali raztrga, mora plačati odškodnino zanjo. Priporoča se prav iskreno, da člani prav pridno obiskujejo knjižnico. Nabrani denar se bo porabil samo za eventuelne poprave in nabavo novih knjig. — Knjižničar.

Mezdna gibanja.

Čevljarški pomočniki v Ljubljani se nahajajo v mezdnem pokretu. Čevljarške delavce vseh krajev opozarjamo, da ne iščejo dela v Ljubljani, dokler ne javimo, da je mezdni pokret končan.

Dopisi.

Celje. V nedeljo, dne 25. septembra t. l. se je vršil shod stavbinskih delavcev, ki ga je sklicala »Unija«. Shod je vodil centralni predsednik sodr. Zebič, kot govornik je nastopil okrožni tajnik sodrug Leskošek, kateri je referiral o nalogah strokovnih organizacij ter o socialni zakonodaji. Nato se je izvolil pripravljalni odbor za podružnico Celje. Prežnik Fr., predsednik; Velkovič Ivan, zapisnikar; Ogrenjšek Vinko, blagajnik; Jernej Kostomaj, Jelen Franc, preglednika; Vrtajc Blaž in Paj Jurij, odbornika. Po volitvi se je oglašil sodr. Bahač k besedi (čehoslovski državljani), kateri je v lepih in podučnih besedah obširno govoril o kulturi slovenskega in čehoslovaškega proletarijata. Spodbujal navzoče na skupno delo v strokovnih organizacijah, poudarjal je težkoče, na katerih trpi slovenski proletarijat. Njegovim besedam je sledilo splošno odobravanje. Nato je bil shod zaključen z apelom: stavbinski delavci na delo za vaše pravice!

Štore pri Celju. Dne 25. septembra 1921 smo ustanovili tukaj v Štoreh samostojno podružnico slov. rudarjev. Zborovanju je predsedoval sodr. Krušič iz Trhovelj. Izvolil se je novi odbor. Predsednik: Josip Žibret, nam. Ivan Vengušt, blagaj. in tajnik Fr. Vodeb, pregl. Josip Kerznar. Želimo naši novi podružnici največje uspehe. Razveseljivo je, da je prišlo vendar enkrat delavstvo do spoznanja, da je edino organizacija tisto sredstvo, s katerim se mora delavstvo uspešno boriti, proti nikdar nenasitemu malohu kapitala. Dolgo časa si trpel, reven delavec pod knuto kapitalističnega jarma, torej zavedi se in vzdrami se, da si tudi ti človek, ki vstvarjaš samo za korist posameznikov, v tem ko tebi ne privoščijo še borega kruha.

Maribor. Stavka mizarjskih pomočnikov je s povoljnim uspehom končana. Trajala je skoro šest tednov, to pa največ vsled trmoglavosti nekaterih podjetnikov, ki so v začetku odklanjali vsako povišanje plač, ker so mislili, da na ta način razbijejo delavsko organizacijo. Ko pa se jim to ni posrečilo, so jih zadnji teden izprli, pa tudi ta pomoček je bil brezuspešen. Pomočniki so vztrajali do zadnjega in pokazali, da je njih volja močna, ter konečno dosegli uspeh. Sodrugi, vas pa se opozarja, da poskrbite, da se organizira vse do zadnjega, in po delavnicah nastavi dobre zaupnike; če ne bomo združeni, je vsak uspeh onemogočen.

Črnomelj. Dne 14. oktobra t. l. so se vršila pri »Delniški družbi drv« v Črnomlju, mezdna pogajanja. Razpravo je vodil vladni zastopnik komisar g. dr.

Skubic. Takoj v začetku pogajanj se je ravnatelj firme silno razburil ter pričel na vse mogoče načine odbijati vsako povzicanje, ter delavskega zastopnika začel nagajati s komunistom. Pomagala sta ravnatelju tudi oba delovodja ter obkledala delavstvo z mogočimi psovki, mesto, da bi se zavedala, da tudi ona dva nista nič več, kakor najnižji delavec. Po dvehurnem prerekanju se ni prišlo do nobenega zaključka. Zato se je sklenilo, da se pozove g. Beredikta še enkrat tekom 14 dni, da naj plače poviša. Delavstvo se tem potom opozarja, da se brez močne organizacije ne da napraviti nič. Zatorej na delo!

Slovenjgradec. Volitev v cenilne komisije dne 25. septembra t. l. za politični okraj Slovenjgradec in del Koroškega za odmerjanje davka so spet pokazale, da je ta kraj socialističnega mišljenja. Naša lista je dobila 466 glasov, klerikalna 430, in demokratska 155. Iz tega je razvidno, da so sodrugi Čop Anton, rudar v Lešah, Eisinger Vinko posestnik v Slovenjgradcu, Stütz Franc, paznik tovarne Woschnagg v Šoštanju in kot namestniki Podržan Vinko, kovinar, Muta. Krajnc Franc, kmet v Mislinji in Valenček Ferdo, rudar, Velenje, izvoljeni. Čeravno smo se še le komaj zadnji teden malenkost pripravili za volitev in je imelo le malo sodrugov volilno pravico, je uspeh še precej zadovoljiv v tukajšnjem okraju.

Razno.

Moč naših strokovnih organizacij.

Mednarodni delavski urad je poročal, da so napredovale naše strokovne organizacije v dvanajstih največjih deželah sveta tako-le:

Leta 1910. so štejele 10 mil. 833.000, leta 1911. so štejele 12.249.000, leta 1912. 13 milijonov 341.000, 1913. leta 14.728.000, 1914. leta 13.222.000 in leta 1919. 32 milijonov 680.000. To je velika združena armada delavskih sil, katera se bo znala s smotrenim strokovnim delom osvoboditi kapitalističnega jarma in klerikalizma, ki zaslužujeta in poneumpujeta zatirane proletarske množice celega sveta.

V premogokopih moravskih Orlic so izkopalj v zadnjem tednu avgusta 1 milijon 632.505 centov premoga za 449.357 q več kakor prejšnji teden.

Ureditelj plač v westfalskih in porenjskih rudnikih. V rudnikih ob Ruhri so se

zvišale vse plače približno za 10 mark. Zvišanje se je uveljavilo 1. oktobra 1921.

Dopusti rudarjev v Čehoslovaški. Dne 5. avgusta 1921. je bila v čehoslovaški republikli razglašena postava, katera uvaja dopuste za delavce in delavke zaposlene v rudnikih. Po tej postavi imajo delojemalci, ki delajo od enega do petih let pravico do 5 dni dopusta od 5 do 10 let do 7 dni, od 10 do 15 let za 10 dni in nad 10 let za 12 dni. Med dopustom se izplačuje delojemalcem njihovi prejemki. Dopusti se morajo podeliti v času od 31. maja do 31. oktobra.

Pokošine bratovskih skladnic v Čehoslovaški. V Čehoslovaški so se zvišale pokošine v letu 1921. za 100 odstotkov.

Žrtve krvi nemškega kapitalističnega izkoriščanja. Nenasitnost velikih kapitalističnih pijavk je po svojem slaboumnem nekdanjim cesarjem Viljemom poznalo zapeljano nemško ljudstvo v krvavo mesnico svetovne vojne, v kateri je Nemčija izgubila od leta 1914. do konca vojne, in sicer Prusija 1.397.326 mrtvih, 3.281.873 ranjencev, Bavarska 168.718 mrtvih 434.035 ranjencev, Grška 123.708 mrtvih, 307.606 ranjencev, Wirtenberška 74.227 mrtvih, 191.065 ranjencev, mornarica je izgubila 34.256 mrtvih, 31.085 ranjencev in pomožne čete 1133 mrtvih in 1210 ranjencev, skupno torej 1.799.366 mrtvih, 1.799.366 mrtvih in 4.246.274 ranjencev.

Kako izžemajo ameriški bogataši evropskega sužnja. V severoameriških združenih državah žive največji izkoriščevalci ljudstva, kateri so že pred vojno neusmiljeno in trinoško postopali z delavstvom. Vojna je te brezsrčne kapitalistične hijene še bolj odebela in ameriški zlati hiteni se je zahotelo tudi evropskega znojja in srag. Evropa je v Ameriki grozno zadolžena. Nič manj kakor 12 držav so si napisali ameriški volkodlaki v knjige svojih dolžnikov. Ponosna nekdanja gospodarska Anglija je dolžna Ameriki 4.166.318.000, ošabni francoski petelin 3 milijarde 350.762.000, laški fašisti 1 milijardo 648.034.000, mala Belgija 395 milijonov 280.000, Rusija 192.601.000, Poljska 135 milijonov 661.000, Čehoslovaška 91 milijonov 179.000, Jugoslavija 51.158.000, Romunija 36.128.000, Avstrija 24.055.000, Grška 15.000.000, Estska 13.999.000, Armenija 11.959.000, Kuba 9.025.000, Finska 8

milijonov 281.000, Letska 5.132.000, Litva 4.981.000 in Ogrska 1.685.000 dolarjev. Ameriški sužnji dolgujemo zlatim njenim trotom 141.267.528, kar znese v kronah dva biliona 270.035 milijonov 193.800 K.

Ples okoli zlatega teleta. Nepričakovano se zopet vse življenske potrebščine strašno draže. Neznansko sedanjost dragino povzročja sicer tudi letošnja letina, toda za prehrano našega prebivalstva pridelani poljski sadeži ne le zadoščajo, marveč je še veliko živil na razpolago za izvoz. Glavni vzrok, da se vse tako draži je, ker naš denar nima iste vrednosti na svetovnem trgu, kakor je natiskano na potrpežljivem papirju, kateremu pravijo bankovci. Proletariat je navezan na naš denar, ki v zunanjem svetu le malo pomeni. Pet kron je bil vreden pred vojno ameriški dolar, danes stane 240 in tudi več kron. Cekin, ki se je včasih dobil za 10 kron stane 750—770 K. Ne samo vojna je kriva tega, ampak še več nenasitna požrešnost delavskih izkoriščevalcev. Medtem ko se mora delavec zadovoljiti z natisnjenim papirjem, bogate pijavke izkazujejo svojo ljubezen s tem, da kupujejo za vsako ceno lire, franke, dolarje, angleške funte in nizozemske guldinarje, s tem pa izpodkopujejo vrednost našega dinarja in krone. Le zaveden in organiziran proletariat bo s temi delavskimi pijavkami obračunal.

Stavka pekovskih pomočnikov je 3. t. m. izbruhnila v Pragi. Pekovski pomočniki zahtevajo vsled nove nastale druginje 20% povišanje plač.

Proti druginji, katera tlači tudi angleško delavstvo se z največjim uspehom bore mogočne angleške konzumne delavske organizacije. Gene blagu so od lanskega leta decembra padle za 72% in je blago le še za 35% dražje kakor je bilo leta 1913.

ZAHVALE.

Vsem darovalcem v Hudi jami, ki so mi podelili nabrani znesek 850 kron v moji dolgotrajni bolezni, izrekam srčno zahvalo.

Oblak Jakob.

Vsem darovalcem v Hudi jami, ki so mi podelili nabrani znesek 341 kron v moji dolgotrajni bolezni, izrekam srčno zahvalo.

Rehar Ludvig.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO - LJUBLJANA.

Poštni predal št. 13. — Poštni ček. rač. št. 10.532. — Telefon inter. št. 178. — Brzojavni naslov „Kodes Ljubljana“.

HRANILNI ODDELEK sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 1/2 %.

večje vloge proti polletni odpovedi po 5 %. Hranilne vloge sprejema osebno ali po položnicah centrala v Ljubljani ali pa poružnice: 6 v Ljubljani, dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Koroška Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kranjska Gora, Radeče, Celje, Store, Šoštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, Št. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Crna I., Crna II.

Sodrugi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes

nad 2 1/2 milijona kron.

Pristopnina K 10.—.

Član društva postane lahko vsak!

Delež K 200.—.

Pristopati se zamore v vseh gori imenovanih podružnicah.